

A collage of various plastic waste items including bottles, cans, and containers. The items are scattered and overlapping, creating a dense composition. The colors are vibrant, with a prominent blue bottle in the foreground, a green bottle in the background, and a red can on the right. The overall scene suggests a collection of discarded plastic products.

Vereniging **Afvalbedrijven**
jaarbericht
2018

4

Samen **werken**
aan **kwaliteit**
recyclingstromen

6

Sector wil **erkenning**
voor **CO₂-reductie**
buiten de poort

8

Sector **goed**
voorbereid op **Brexit**

10

Bioplastics **recyclen**,
niet composteren

12

Meer **energie uit**
afval mogelijk

14

Afvalbranden **samen**
aanpakken

colofon

Het Jaarbericht 2018 besteedt aandacht aan enkele highlights van het afgelopen jaar.

Tekst en redactie: Vereniging Afvalbedrijven, Daniëlle van Vleuten
Vormgeving: ontwerpburo suggestie & illusie

september 2019

Vereniging Afvalbedrijven
Postbus 2184
5202 CD 's-Hertogenbosch
t. 073-627 94 44
e. info@verenigingafvalbedrijven.nl
www.verenigingafvalbedrijven.nl
www.wastematters.eu

Professionele sector trotseert uitdagingen

Het zal u vast niet zijn ontgaan dat er momenteel nogal wat op afvalbedrijven afkomt. Eind juni verraste het kabinet ons met de introductie van een belasting op de import van buitenslands afval. Een maatregel om invulling te geven aan het Urgenda-vonnis. Volgens dat vonnis moet Nederland de uitstoot van broeikasgassen in 2020 met zeker een kwart terugdringen ten opzichte van 1990. We hebben het laten onderzoeken, een importbelasting gaat daar echt niet aan bijdragen. In plaats van een CO₂-reductie heeft de maatregel een negatieve impact op de transitie naar de circulaire economie. De heffing heeft zowel financieel-economische als milieuhygiënische nadelen. Productie van duurzame energie in Nederland neemt af en in het buitenland wordt meer gestort. Verder kan minder restafval in Nederland ertoe leiden dat ontdoeners minder geprikkeld worden om afval te scheiden en kan de concurrentiepositie van recyclers onder druk komen te staan. Het kabinet moet zijn voornemen heroverwegen, vinden wij.

Vlak voordat de importbelasting zich aandienende, werden we al geconfronteerd met een CO₂-heffing in het Klimaatakkoord. Dat het kabinet de industrie wil stimuleren om haar productieprocessen op zo'n manier aan te passen dat de CO₂-uitstoot wordt beperkt,

lijkt logisch. Voor de afvalenergiecentrales werkt dit echter niet. Zij kunnen hun processen nauwelijks nog efficiënter maken en hebben geen invloed op het materiaal dat ze binnen krijgen: het restafval van burgers en bedrijven dat nu eenmaal moet worden verwerkt. De VA heeft de overheid dat herhaaldelijk duidelijk gemaakt. Een CO₂-heffing werkt niet vergroenend, remt innovatie en leidt tot hogere kosten, voor burgers en bedrijven. Ook recycling wordt duurder, want een groot deel van het afval dat afvalenergiecentrales verwerken zijn residuen van recyclingprocessen.

Als klap op de vuurpijl moesten we deze zomer in allerijl op zoek naar alternatieve routes voor het bedrijfsafval en het slib dat AEB Amsterdam zou verwerken, nadat het bedrijf zich om veiligheidsredenen genoodzaakt zag vier van zijn zes verbrandingslijnen te sluiten. Andere bedrijven sprongen bij en sommige besloten de import van afval uit het Verenigd Koninkrijk *for the time being* te beperken.

De problemen van AEB zijn daarmee zeker nog niet opgelost, maar ik ben trots op hoe onze leden dit hebben opgepakt en samen de schouders eronder hebben gezet. Dat bewijst maar weer eens hoe belangrijk samenwerking is. En een sterke brancheorganisatie.

We kunnen in Nederland bouwen op een professionele sector die zijn verantwoordelijkheid neemt. Met hergebruik en recycling van afvalstromen levert de sector een belangrijke bijdrage aan een duurzame samenleving. Door meer gebruik te maken van de beschikbare warmte en CO₂ af te vangen voor toepassing in sectoren die er behoefte aan hebben, kan de klimaatbijdrage verder groeien. Met onze innovatieve afvalinfrastructuur kunnen we andere EU-landen helpen om de recyclingdoelen te halen. We moeten met zijn allen steeds het creëren van Europese circulaire economie voor ogen houden. De overheid moet dat niet tegenwerken met ondoordachte ingrepen.

Ondanks alle hectiek blikken we in dit jaarbericht nog even terug op belangrijke ontwikkelingen in 2018. Die dit jaar niet minder belangrijk zijn geworden. Daarom is het goed nog eens te laten zien wat wij ervan vinden en waarvoor de VA staat.

Boris van der Ham
Voorzitter Vereniging
Afvalbedrijven

Samen werken aan **kwaliteit** **recycling-** **stromen**

In 2018 komt de kwaliteit van ingezamelde afvalstromen stevig op de agenda te staan. Steeds meer partijen roepen om sturing op kwaliteit. Ook de rijksoverheid erkent het belang. De VA pleit al jaren voor een focus op kwaliteit in plaats van op kwantiteit. Gezamenlijk wordt gewerkt aan verbetering.

In de visie van de VA is ecodesign de absolute voorwaarde voor de circulaire economie. Door in de ontwerpfase al rekening te houden met de mogelijkheden voor hergebruik en recycling, worden producten circulair. In een circulaire economie zijn preventie, hergebruik en recycling uiteraard blijvend van belang. Voor dat laatste is het essentieel dat recyclingstromen een goede kwaliteit hebben, zodat ze gerecycled kunnen worden tot nieuwe hoogwaardige producten.

Kwaliteit verbeteren

Uit diverse onderzoeken blijkt dat de kwaliteit van ingezamelde afvalstromen afneemt. Rijkswaterstaat concludeert op basis van onderzoek naar de kwaliteit van gft afval, papier, glas en textiel uit

huishoudens in 2018 dat bij gft de meeste problemen worden ervaren. Gft-verwerkers herkennen deze conclusie. Zij constateren een toename van de verontreiniging. Verontreinigd gft leidt tot verhoogde uitval van het materiaal tijdens het verwerkingsproces en tot verontreinigde compost. Dit brengt hoge kosten met zich mee. De VA analyseert de omvang van het probleem en constateert op basis van eerste analyses dat de verontreiniging van het gescheiden ingezameld gft in de afgelopen tien jaar is verdubbeld. De toenemende verontreiniging doet zich ook voor bij kunststof, glas en textiel. Voor het in de keten houden van materialen en voor de afzet van hoogwaardige producten is de kwaliteit van de ingezamelde stromen cruciaal. Door meerdere partijen worden

in 2018 gezamenlijk initiatieven opgestart om de kwaliteit van de inzameling te verbeteren. De VA is onder meer betrokken bij projecten die zich richten op gft en PMD.

Circulair inkopen

Belangrijke motor voor de circulaire economie is inkopen van gerecyclede grondstoffen en materialen door producenten en overheden. Door vraag en aanbod beter op elkaar aan te sluiten, wordt het gebruik van primaire grondstoffen teruggedrongen. Daarbij is het

Van **recyclingstromen** van **goede kwaliteit** kunnen **hoogwaardige producten** worden gemaakt

belangrijk dat niet alleen naar de recyclebaarheid van de ingekochte producten wordt gekeken, maar ook wordt gekozen voor producten waarvoor gebruik is gemaakt van gerecycled materiaal. Het verplicht toepassen van 30 procent gerecycled materiaal bij de productie van nieuwe plastic flessen, wat de Europese overheid eind 2018 vastlegt in beleid, is een stevige stimulans in de goede richting. In 2018 wordt het 'Programma Kunststof verpakkingsafval als grondstof' opgestart, dat het

gebruik van gerecycled kunststof verpakkingsafval in producten moet stimuleren. De VA neemt deel aan de klankbordgroep van het programma en is van mening dat meer afvalstromen dergelijke initiatieven nodig hebben. Voor

goede afzetmogelijkheden is ook de prijs een belangrijk aandachtspunt. Overheidsbeleid moet eraan bijdragen dat het gebruik van gerecyclede materialen voordeliger is dan het gebruik van nieuwe grondstoffen.

Lees ook:

- [Afname kwaliteit afvalstromen zorgwekkend](#)
- [Kwaliteit en afzet nodig voor circulaire economie](#)
- [Gebruik recyclelaar in plastic drankflessen verplicht](#)
- [Aandacht kwaliteit ingezameld gft hoog nodig](#)

Sector wil **erkenning** voor **CO₂-reductie** **buiten de poort**

In 2018 zien de eerste contouren van het nieuwe Klimaatakkoord het licht. De VA praat mee over maatregelen om de Nederlandse uitstoot van broeikasgassen in 2030 te halveren. De afvalsector kan vooral een bijdrage leveren aan CO₂-reductie bij anderen. Erkenning voor deze bijdrage is een belangrijk aandachtspunt.

De VA neemt deel aan de werkgroep '25% transitie en opbouw', onderdeel van de sectortafel Industrie. In de werkgroep zitten brancheorganisaties die bedrijven vertegenwoordigen die samen goed zijn voor 25 procent van de industriële CO₂-uitstoot. De opgave om CO₂ te verminderen is zo groot dat niet alleen binnen het eigen bedrijf naar mogelijkheden kan worden gekeken. Er moet in ketens worden gedacht. Door samen te werken, kan een forse CO₂-reductie worden behaald.

CO₂-besparing buiten de poort

In het regeerakkoord zijn de afvalenergiecentrales openomen met een te realiseren reductie van 2 megaton CO₂ in 2030. Mogelijkheden voor reductie binnen de eigen procesvoering hebben de bedrijven niet of nauwelijks, omdat de uitstoot wordt bepaald door het inputmateriaal; het afval. De afvalsector heeft wel kansrijke mogelijkheden voor CO₂-besparing buiten de eigen poort. Enerzijds door duurzame warmte te leveren aan anderen, die daarmee een forse CO₂-reductie realiseren omdat minder of geen beroep hoeft te worden gedaan op fossiele brandstoffen. Anderzijds door de bij de procesvoering vrijkomende CO₂ af te vangen en af te zetten bij een sector waar vraag is naar CO₂. Met de glastuinbouwsector heeft de afvalbranche concrete plannen. De samenwerking levert echter een dilemma op voor de toerekening. Vangt de sector CO₂ af en slaat ze deze op in de bodem, dan telt de reductie mee voor de afvalbranche. Bij hergebruik van de CO₂ mag de ontvangende partij de reductie op haar conto schrijven.

**CO₂ afgevangen
in de sector** kan
worden gebruikt voor
groei van gewassen
in kassen

De afvalsector wil op een of andere manier erkend worden voor de bijdrage aan deze CO₂-reductie. CO₂-hergebruik is in de visie van de VA duurzamer dan opslag. Het draagt bij aan energiebesparing, recycling en de circulaire economie.

Subsidie voor onderzoek CO₂-hergebruik

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat verstrekt in de zomer van 2018 subsidies om de mogelijkheden van het afvangen en hergebruiken van CO₂ in de glastuinbouw verder te onderzoeken. De studies brengen de economische, technische en maatschappelijke details in kaart. Ook wordt een antwoord gevonden op de vraag hoeveel financiële ondersteuning nodig is om de plannen te concretiseren. De studies vergen een investering van enkele miljoenen euro's. De verstrekte subsidies dragen hier substantieel aan bij.

Lees ook:

- [Subsidie voor onderzoek CO₂-hergebruik](#)
- [Hoofdpijnen Klimaatakkoord gepubliceerd](#)
- [CO₂-reductie buiten het hek](#)

Sector goed voorbereid op Brexit

Brexit is een hot topic in 2018, ook voor de afvalsector. De vrije handel in afval voor recycling en terugwinning van grondstoffen tussen het Verenigd Koninkrijk en andere Europese landen moet mogelijk blijven nadat het Verenigd Koninkrijk de EU heeft verlaten. De VA pleit hiervoor samen met haar Britse collega's. Onduidelijk is echter nog wat de exacte gevolgen zijn van een 'no deal-brexit' op de marktwerking.

Eén Europese afvalmarkt

De grenzen voor afvalverbranding met energierugwinning zijn in 2007 opgegaan. De Nederlandse overheid staat achter dit besluit en is voorstander van voortzetting van dit beleid. De Europese circulaire economie heeft baat bij een Europese afvalmarkt omdat de aanwezige hoogwaardige recycling- en afvalindustrie optimaal wordt benut. Leden van de VA kunnen andere Europese landen helpen met de behandeling van afval voor recycling en terugwinning van grondstoffen, net zo lang totdat zij voldoende eigen verwerkingscapaciteit hebben. Dat heeft een positief resultaat voor het milieu. Enerzijds omdat het afval niet langer in het

land van herkomst hoeft te worden gestort en daarmee dus stortgasemissies worden vermeden. Anderzijds wordt het gebruik van fossiele brandstoffen in Nederland beperkt. Het biedt de Europese markt ook economische voordelen. Exporterende landen kunnen investeren in recycling en Nederlandse exploitanten kunnen de opbrengsten aanwenden om te investeren in innovaties voor de transitie naar de circulaire economie. Barrières voor grensoverschrijdend transport moeten zo veel mogelijk worden beslecht. Hieraan wordt gewerkt binnen de Green Deal North Sea Resources Roundabout, die zijn vruchten afwerpt.

Kennisgevingen behouden rechtskracht

De VA bewaakt de administratieve lastendruk van haar achterban en voert met de Inspectie Leefomgeving en Transport overleg over Brexit. Eind 2018 wordt duidelijk dat bestaande EVOA-kennisgevingen wat de

**Vrije handel in afval
voor recycling en
terugwinning van
grondstoffen moet
mogelijk blijven
na Brexit**

Europese Commissie en Britse autoriteiten betreft na Brexit hun rechtskracht behouden. Ex- en importeurs van afvalstoffen van en naar het Verenigd Koninkrijk hoeven geen nieuwe kennisgevingen aan te vragen.

Lees ook:

- [Vrije handel recyclebaar afval essentieel na Brexit](#)
- [North Sea Resources Roundabout werpt vruchten af](#)
- [Westminster ontwaakt](#)

Bioplastics **recyclen,** **niet composteren**

De VA is voorstander van het verduurzamen van verpakkingsmaterialen. Biologisch *afbreekbare* plastics geven echter problemen bij zowel compostering als recycling. Om te voorkomen dat de markt voor *bio-afbreekbare* plastics zich verder uitbreidt, zonder dat het meerwaarde oplevert voor een duurzame samenleving, geeft de VA in 2018 een duidelijk signaal af. Er moet gekozen worden voor mechanische recycling van *biobased* plastics.

Duidelijke boodschap voorkomt verontreiniging

Op basis van onderzoek en praktijk concludeert de VA dat *bio-afbreekbare* plastics niet in de gft-bak noch in de plastic-/PMD-container horen. *Biobased* plastics kunnen wel in de plastic-/PMD-container. Die kunnen probleemloos meelopen met de kunststofrecycling. Dit levert tevens een duidelijke boodschap aan de burger: bioplastics horen in de plastic-/PMD-bak. Duidelijkheid voorkomt verontreiniging van gescheiden afvalstromen, waardoor schone grondstoffen en producten van goede kwaliteit kunnen worden gemaakt. Materialen waar de markt om vraagt.

Uitzondering: gft-inzamelzakje en afzonderlijk ingezamelde monostromen

Voor sommige gevallen maakt de sector een uitzondering. Gft-inzamelzakjes die van bio-afbreekbaar materiaal zijn gemaakt bijvoorbeeld. Die zorgen voor een verbetering van de gft-inzameling, waardoor de hoeveelheid gescheiden ingezameld gft toeneemt. Vanwege het succes van de zakjes accepteren composteerbedrijven ze bij het gft. Een andere specifieke toepassing zijn de monostromen (afval van één specifieke categorie), die op een aangepaste wijze worden verwerkt en afzonderlijk worden ingezameld. Dan gaat het bijvoorbeeld om productieafval uit fabrieken en om bekertjes die tijdens een festival gescheiden worden ingezameld.

Toekomst

De VA is betrokken bij het 'Actieplan biobased plastics' dat in 2018 wordt opgestart. Samen met beleidsmakers, kennisinstellingen en producenten van bioplastics wordt onderzocht welke toepassingen van bioplastics meerwaarde opleveren voor de circulaire economie. Ook wordt bekeken op welke manier de inzet van de plastics gestimuleerd kan worden en hoe het voor de burger begrijpelijk te maken is.

Lees ook:

- [Bioplastics: welke wel/niet?](#)
- [Bioplastics recyclen, niet composteren](#)
- [Factsheet Bioplastics](#)

Bio-afbrekbare gft-inzamelzakjes zorgen voor een **verbetering van de gft-inzameling** en mogen daarom **wel in de gft-bak**

Meer energie uit afval mogelijk

Met **warmte uit afval** kunnen **huizen, kassen en bedrijven** worden **verwarmd**

De afvalsector levert bijna een vijfde van de duurzame energie in Nederland. De sector wil een belangrijke rol spelen in de energietransitie in Nederland. Het potentieel is groot.

Het aandeel hernieuwbare energie bedraagt momenteel 7,4 procent van het totale energieverbruik. Om 14 procent in 2020 te realiseren is dus bijna een verdubbeling van de duurzame energieproductie nodig. In 2023 moet het aandeel zijn gegroeid naar 16 procent en in 2050 wil het kabinet de energievoorziening vrijwel volledig duurzaam hebben.

Groot warmtepotentieel

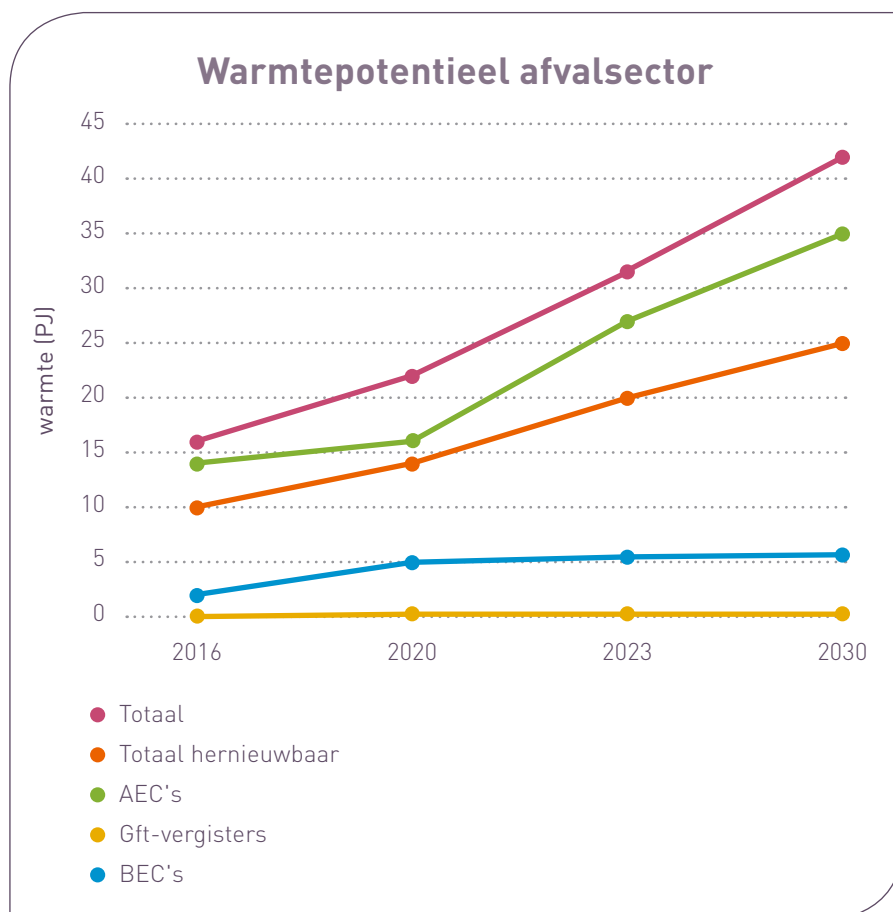
Voor de afspraken binnen het Klimaatakkoord heeft de VA in 2018 onderzoek gedaan naar de mogelijkheden binnen de sector. Er kan meer energie uit dezelfde hoeveelheid afval worden geproduceerd. Met name door meer gebruik te maken van het grote potentieel aan warmte binnen de sector. De beschikbare afvalwarmte van afvalenergiecentrales (AEC's), biomassa-energiecentrales (BEC's) en gft-vergisters kan groeien naar maar 32 petajoule in 2023 (20 petajoule hernieuwbaar). Dit komt overeen met het gemiddelde aardgasverbruik van bijna 700.000 huishoudens. Die warmte kan worden gebruikt voor de verwarming van bijvoorbeeld huizen, kassen en bedrijven. Ook de hoeveelheid groen gas kan verdubbelen en groeien tot 2 petajoule. De sector levert daarmee

een belangrijke bijdrage aan het verduurzamen van de Nederlandse energiehuishouding. En dus ook aan de inzet van het kabinet om het gebruik van Groninger gas zoveel mogelijk terug te dringen.

Uitdagingen

Om het potentieel te kunnen benutten, heeft de sector de juiste stimulans nodig. De branche heeft baat bij een subsidieregeling die meer maatwerk biedt voor warm-

teprojecten. Naast een financiële investering kent de realisatie van warmteprojecten de nodige andere uitdagingen. Dan gaat het onder meer om infrastructuur en vergunningen en om afnemers van warmte in de nabije omgeving van de bedrijven. De benodigde investeringen vragen om een consistent en adequaat beleid. Een regisseursrol van de overheid is nodig bij de verdere uitrol van warmte-infrastructuur.

Afvalbranden samen aanpakken

Veiligheid staat hoog op de agenda van de VA en haar leden. In 2018 gaat het aanpakken van het risico op het ontstaan van afvalbranden onverminderd door. Brandpreventie vraagt inzet van alle betrokken partijen in de keten. De VA werkt samen met ketenpartners rond matrassen en batterijen om deze stromen uit het restafval te weren. De VA doet mee aan de eerste branchebrede Week van de Veiligheid.

Om branden te voorkomen, treffen bedrijven vele maatregelen. Ze leren van elkaar, verbeteren hun voorraadbeheer, vragen bij ontdoeners aandacht voor materialen die niet in het afval thuishoren en delen proactief maatregelen voor brandveiligheid.

Afspraken over brandpreventie

De VA organiseert in november 2018 een bijeenkomst voor leden en samenwerkingspartners. Vertegenwoordigers van onder meer de Omgevingsdiensten en het Verbond van Verzekeraars geven oplossingsrichtingen aan. De bijeenkomst maakt eens te meer duidelijk dat brandpreventie om een gezamenlijke aanpak

vraagt. Iedereen in de keten voelt de urgentie om brandpreventie serieus aan te pakken. Bewustwording is een belangrijk aspect. Voor bedrijven en hun medewerkers moet duidelijk zijn dat de gemaakte afspraken niet vrijblijvend zijn. Dan heeft brandveilig werken de grootste kans van slagen.

VA neemt deel aan Week van de Veiligheid

In de afvalsector doen zich relatief veel arbeidsongevallen voor. Voortdurende aandacht voor veiligheid is daarom nodig. Met verschillende activiteiten vestigt de VA de aandacht op het verbeteren van de veiligheid en de arbeidsomstandigheden bij haar leden. Zo neemt de VA in 2018 deel aan de eerste Week

van de Veiligheid die de Stichting Arbocatalogus Afvalbranche organiseert. Tijdens het evenement, dat in de eerste week van juni plaatsvindt, organiseren leden in heel het land speciale activiteiten, zoals voorlichtingssessies, handhavingsacties, inzet van interne communicatie(kanalen), aanspreken op gedrag en de gevolgen van

**Voortdurende
aandacht** voor
veiligheid
is **nodig**

het gedrag, en snelheidscontroles. De VA publiceert in de week de gegevens van tien jaar ongeval-
lenenquête waaruit blijkt dat het aantal ongevallen afneemt. Ook publiceert de VA het artikel 'Veiligheid is bij ons topprioriteit', dat gaat over de Week van de Veiligheid en het belang van veilig en gezond werken in de branche.

Lees ook:

- [Met elkaar afvalbranden mijden](#)
- [Op weg naar afspraken over brandpreventie](#)
- [Extra aandacht voor veiligheid en gezondheid](#)
- [Aantal ongevallen neemt af](#)
- ["Veiligheid is bij ons topprioriteit"](#)

